

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

SPECIÁLNÍ PŘÍLOHA

ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

Co s českými lesy?

Zvěře v lesích je daleko více, než si myslíme, vůle ji regulovat ale není. Hospodaření v českých lesích vypadá jako kobercový nálet, říká Jan Frouz.

Když déšť bere půdu

Jiří Valter Kopáček mapuje eroze a jejich prostřednictvím upozorňuje na problémy orby, kvůli které přívalové deště odplavují obdělávanou půdu.



• Rozhovor

Zuzana Keményová
zuzana.kemenyova@economia.cz



Vlci v USA snížili počet srážek aut se zvěří. Loví ji a plaší. I les se díky tomu lépe obnovuje

Hospodaření v tuzemských lesích se většinou děje jako kobercový nálet – stejnověký porost se vykáčí, vysadí se zde nové stromy a za 119 let se celý proces opakuje. Výsledkem jsou lesy shodného stáří, plantáže, ve kterých nežijí příliš chráněných rostlin a živočichů, zato se tam daří kůrovci.

„Česko je v Evropě ostrovem pěstování lesa tímto způsobem. Například ve Slovinsku a v mnoha dalších zemích se lesy pěstují metodou CCF, kdy se stromy probírají podle jakosti a těží se každý zvlášť nebo v malých skupinách. Vzniká tak les s dřevinami různého věku, který je mnohem odolnější a bohatší na biodiverzitu,“ říká Jan Frouz, expert na obnovu ekosystémů a oběh živin z Univerzity Karlovy v Praze a Biologického centra AV ČR.

Loni v prosinci schválila vláda rozsáhlou novelu zákona o ochraně přírody a krajiny. Ta bude více zohledňovat rostoucí stromy při výstavbě, stejně tak se změní postoj k živočichům a rostlinám. Bude se chránit nikoli jednotlivci, ale celé jejich prostředí. Co si o této novele myslíte?
Vítám ji, má velký význam. U většiny ohrožených druhů je třeba chránit celý habitat, nikoli jednotlivce. Ochrana stromů se týká mimo lesní zeleně a ta je pro krajinu a ekosystém velmi důležitá. Takže je to krok správným směrem.

Co si myslíte o vyhlášení národního parku Křivoklátsko? Vznik pátého národního parku v Česku budí velké emoce, mnoho tamějších obcí se staví proti.

Tady v Česku chráníme přírodu, která byla poslední dva tisíce let pod vlivem člověka. Až na pár výjimek nepečujeme o původní ekosystémy, ale pozůstatky preindustriální krajiny, jež vznikla působením člověka během středověku. Krásnou ukázkou toho je národní park Podyjí a kaňon řeky Dyje s jeho suťovými lesy, které představují dobrý příklad původních přírodních ekosystémů, kde nejlepší ochranou je bezzásahovost. Ve velké části tohoto parku se ale snažíme imitovat tradiční způsoby pěstování lesa, například technikou pařezení (dřeviny se seřiznou blízko země a poté z pařezů, případně kořenů, vyráží nové výmladky, pozn. red.). Takhle se získávalo palivové dřevo ve středověku – vypařezila se část lesa, nechala se dorůst a za dvacet let se lesníci na to původní místo vrátili. Byl to intenzivní způsob využívání lesa, který ale umožnil existenci některých ikonických druhů živočichů, jako například motýla jasoně červenookého. A to samé by se dělo v národním parku Křivoklátsko.

Křivoklátsko má velkou část území, která byla cenná díky tradičnímu způsobu užívání – dělala se tam lesní pastva a podobně. Takže ano, z pohledu ochrany ohrožených druhů je to správný krok.

~
Zvěře v lesích je daleko víc, než si myslíme, a není vůle ji regulovat. Počty by se měly odhadovat přesněji.

Co si myslíte o novele zákona o myslivosti, kterou rovněž loni schválila vláda? Snižuje minimální výměru honitby z 500 na 250 hektarů a jejím cílem je rychleji snižovat počty přemnožené zvěře. Poslanci se na ní pořád nemohou shodnout.

Tu novelu jako takovou vítám. V Česku máme velmi malé procento lesů, které by se obnovovaly přirozeným způsobem, tedy nechaly by se

vysemenit a stromy by vyrostly ze semen. Takových lesů máme v řádu jednotek procent celkové lesní plochy. Ale například v USA a řadě dalších zemí se takhle obnovuje převážná většina lesů. Jenže v Česku máme velmi vysoké stavy zvěře a ta způsobuje tak velké poškození mladých porostů, že samoobnova je velmi obtížná. Regulace lovu zvěře je v rukou honiteb, které jsou jen volně vázány na vlastníky lesa. Tedy ten, kdo má přínos ze zvěře – myslivec – nenese důsledky škod, kterou zvěř napáchá. Ty škody pocítuje vlastník. Zvěř se navíc reguluje na základě odhadů, kolik kusů na daném území máme. Ovšem ty jsou velmi pravděpodobně podhodnocené, protože každoročně myslivci například zastřelí několikrát více divočáků, než kolik se jich na jaře odhadne. Zvěře máme daleko víc, než si myslíme, a není vůle ji regulovat. A to vede k problému lesnictví a je to i hlavní důvod, proč se obce stavějí proti vyhlášení národního parku Křivoklátsko.

Jak to myslíte?

V životě obcí mají velký vliv honitební společnosti, tedy myslivci. Máte-li na vesnici bál, je buď hasičský, nebo myslivecký. V národním parku by ale regulaci zvěře měla na starosti správa parku, nikoli myslivecké společnosti jako nyní. Přezvěření by to zcela jistě potlačilo, nicméně myslivci by přišli o honitbu. Proto přes myslivce vznikl vůči parku odpor starostů.

Co by se podle vás mělo stát, aby se zvěř dostatečně regulovala a lesy se mohly přirozeně obnovovat?

Zvěř by se měla odstřelovat na základě škody, kterou v dané lokalitě napáchá, nikoli na základě odhadů počtů. A pokud podle počtů, je třeba odhady stanovovat mnohem přesněji,

než tomu je nyní. Jsou například k dispozici fotopasti a řada dalších metod.

Jsou podle vás lepší větší honitby, nebo ty menší?

V Česku jsou smysluplnější ty menší, ale velikost honitby záleží na druhu lovené zvěře. Když je honitba menší než teritorium tlupy například divokých prasat, je regulace velmi problematická.

Je zvěř jediným důvodem, proč se v Česku les sám neobnovuje?

Ne, dalším důvodem je, že jsme takovým ostrovem pěstování lesa formou věkových tříd. Máme paseku, na ní vysázíme les, a když vyroste, tak jej vymýtíme. Ta doba obnovy trvá v Česku zhruba 119 let. Alternativou k tomuto způsobu hospodaření je les, který je různověký. V něm je většina stromů mladých a také v něm roste několik starších, vzrostlých jedinců. Každých deset let se vymytí jenom přírůstek, tedy to, co vyrostlo za posledních deset let. Při každé procházce v lese lesník vybere dobré stromy a nechá je růst, ty špatně rostlé a nemocné se proberou. Takže těm dobrým, bonitním stromům se uvolní místo k růstu, ty horší kusy se odeberou ke zpracování. Tedy pořád máte stabilní lesní porost s různověkou strukturou. Tomuto způsobu hospodaření se říká CCF, zkratka pro Continuous Cover Forestry, tedy pokračující lesní porost. Například ve Slovinsku mají všechny lesy tohoto typu. U nás to bude maximálně do deseti procent. Pro malého soukromého vlastníka lesa je tohle ideální postup, protože takový les mu každých deset let dává nějaký zisk.

Proč se tedy takhle nehopodaří ve všech českých lesích?



Expert na vliv zemědělství a lesnictví na ekosystémy. Jan Frouz je ředitelem Centra pro otázky životního prostředí UK, působí i v Biologickém centru AV ČR.
Foto: archiv Jana Frouze

Protože je to náročné. Potřebujete člověka, který do lesa bude chodit, bude jej znát a mít dlouhodobou koncepci. Lesy České republiky tu vlastní péči o stromové porosty neřeší. Svěřují ji najatým společnostem, které mají kontrakt třeba na pět let. Takže když se vám tam každých pět let střídá polesný, je velmi těžké tento způsob pěstování aplikovat. Chybí kontinuita a nelze se o les tak dobře starat. Je to i jedna z příčin kůrovcové kalamity. Kdybychom měli CCF les, nikdy by tu kůrovcová kalamita nedospěla do takových rozměrů, protože když kůrovec vyletí, napadá jen stromy v těsné blízkosti. A těch by bylo jen pár, ne jako nyní, kdy se dřeviny pěstují plantážovým způsobem.

Jaký máte postoj k návratu vlků do české krajiny?

Návrat predátorů obecně je krok dobrým směrem. Ve Spojených státech došlo k návratu vlků a ti samozřejmě působili škodu na chovaných zvířatech, na ovčích a tak dále. Když se to ale spočítalo, zjistilo se, že díky vlkům se výrazně snížily škody způsobené kolizí aut s jelení zvěří. Výrazně poklesl počet případů, kdy jelen nebo los vběhl na dálnici a došlo k nehodě a zničení auta. Takže ekonomika a pojišťovací společnosti ušetřily řádově více, než kolik činily škody na chovaných zvířatech.

Jak je to možné?

Když je přítomen vlk, kořist se nemůže klidně napást. Konkrétně v USA jeleni vyhledávali vykáčené pásy kolem dálnic, protože ty se kosí a roste tam mladá, výživná tráva, která je pro vysokou zvěř velmi atraktivní. Tyhle průseky okolo dálnic jsou ale zároveň výhodné pro vlky, protože se jim tam běhá a loví lépe

~
Lesy České republiky vlastní péči o porost neřeší. Svěřují ji najatým společnostem, které mají kontrakt třeba na pět let. Takže když se vám každých pět let střídá polesný, je velmi těžké aplikovat způsob péče, kde by nechyběla kontinuita a bylo by možné se o les dobře starat.

než v lese. Takže smečky vlků se začaly pohybovat v tomto prostoru a vytlačily jeleny od dálnic. A když už tam jeleni přijdou, tak jen na chvíli a pořád jsou ve střehu, koukají, kde je predátor. Tím pádem se tolik nenapasou, kvůli tomu mají i méně mláďat a populace neroste tak rychle. Tento nepotravní vliv predátorů je mnohem významnější než potravní. Přitom stačí, že fakticky uloví jen pár kusů jelenů či losů.

Takže vlci skutečně mohou citelně snížit vliv zvěře a tím umožnit lesu, aby se přirozeně obnovoval, protože zvěř nespase tolik mladých stromků?

Ano. A další regulační vliv vlků na vysokou zvěř je ten, že predátor, třeba vlk, loví jinak než

člověk. Děje se tak na základě ulovitelnosti, tedy půjde po mladých jedincích, mláďatech, která my naopak hájíme. Logicky se tedy již dále nerozmnoží. Kdežto my střílíme trofejní kusy, které se celý svůj dosavadní život množit mohli.

A co návrat medvědů do české krajiny?

To je společensky daleko problematictější, protože tam, kde je velká hustota lidí, může docházet k interakci s medvědy. Ten problém má několik rovin a jednou z nich je, že velké šelmy tady dlouhou dobu nebyly. Lidé v našem regionu na ně nejsou zvyklí. Velkou část profesního života jsem strávil v USA, pohyboval jsem se v oblastech, kde se medvědi běžně vyskytují, byla tam celá řada dalších lidí a neměli s nimi žádný problém. Brali je jako jedno z řady nebezpečí, podobně jako když při přechodu ulice vnímáte riziko, že vás může srazit auto. Navíc je možné učinit opatření, abychom se medvědovi vyhnuli. Celá řada kolizí na Slovensku, kde už chtějí medvědy střílet, je zapříčiněna tím, že se opatření nedodrží – například medvědi se nesmějí dostat k odpadkům či jiným druhům potravy blízko lidí, při pohybu lesem je třeba být hlučný, aby o vás medvěd věděl a stihl utéct, a podobně.

V USA je to jinak?

V Yosemitejském národním parku v Kalifornii dostanete při vstupu lísteček s instrukcemi, jak se chovat při pohybu parkem, a lidé jsou na setkání s medvědem mentálně připraveni. Řada z nich u sebe nosí i pepřový sprej. Na oficiálních stránkách tohoto parku se uvádí, že tu medvěd zatím nikoho nezabil ani vážně nezranil. Žije tam i daleko víc i jiných šelem a chodí

mnohem více návštěvníků než v lesích tady v Evropě.

Životní prostředí v Česku se od 90. let v mnoha směrech zlepšilo, nemáme už například tolik kyselých dešťů. Jak se to odrazilo na stavu lesů?

To sice nemáme, odumřelé lesy zcela zmizely, ale míra deforestace (odlesnění, pozn. red.) se příliš nesnížila.

Proč tomu tak je?

To je složitá otázka. Sice se obrovsky snížila emise síry, ta je oproti 90. letům zanedbatelná, ale zase se zvýšila emise dusíku, a to hlavně z dopravy. Hlavním zdrojem emisí dusíku jsou auta se spalovacími motory. Dusík nejenom okyseluje, ale také ovlivňuje růst stromů a jejich citlivost na stres. Jinými slovy, síry jsme se zbavili, ale dusík nám teď dělá v lesích problém.

V Česku se rozmáhá biozemědělství bez chemických hnojiv. Odráží se to nějak na stavu tuzemských lesů?

To bych si netroufl říct. Stav lesů se sice mírně zlepšuje, pozorujeme například ožívování populací lesních ptáků, ale nedokážu říct, jestli je to kvůli biozemědělství. Česko má pořád největší průměrnou plochu farem v Evropské unii, je to 121 hektarů na jednu farmu, průměr EU je 17 hektarů. Ale čím je větší pole, tím méně má okrajů, mezi. Ty ovšem zpevňují půdu a působí protierozně a zlepšují stav biodiverzity. Tedy: biodiverzité, lesům a krajině obecně by prospělo, kdybychom měli menší políčka, tak do pěti hektarů, s více okraji. Jenže na menších polích se zase hůře hospodaří traktorem.

Inzerce

HN064560



Agromex – Chytrá volba pro české zemědělství

V době, kdy se zemědělství mění rychleji než kdy dřív, je klíčové mít po svém boku partnera, který nerozumí jen technice, ale chápe i souvislosti. Legislativní změny, technologické inovace, tlak na udržitelnost i nároky trhu – to vše klade na zemědělce obrovské požadavky. Často není čas zkoušet metodou pokus–omyl. Je třeba se spolehnout na prověřená řešení. Agromex je chytrou volbou pro každého, kdo potřebuje spolehlivého partnera, který v sobě kombinuje odbornost, zkušenost a orientaci na budoucnost.

Agromex už více než 28 let pomáhá formovat české zemědělství. Ne jako pouhý prodejce techniky, ale jako strategický partner s přesahem. Ať už jde o špičkové stroje, precizní zemědělství, nebo vzdělávání obsluh a podporu datových řešení – Agromex přináší do českých polí, lesů i měst nejen inovaci, ale hlavně praktickou hodnotu.

Stroje světových značek, které tvoří rozdíl

Agromex je výhradním importérem značek Fendt, Weidemann, Pellenc, Kerner a Kröger Agroliner. Nabízíme techniku, která patří ke špičce ve svém oboru – ať už hledáte traktor, postřikovač, teleskopický nakladač nebo vinohradnické nářadí. Naši produktoví specialisté znají každý detail strojů a dokážou doporučit ideální konfiguraci na míru.

Co znamená komplexní servis v podání Agromex?

Začíná to výběrem správného stroje. Ale právě tam, kde jiní končí, my pokračujeme. Poradenství u nás není jen prodejní fráze, ale každodenní realita. Pomáháme našim zákazníkům analyzovat jejich potřeby, typ provozu, možnosti financování i návratnost investice. Nejde jen o parametry techniky – jde o to, jak daný stroj zapadne do konkrétního provozu, jak se přizpůsobí dané půdě, krajině i pracovním zvyklostem. Díky tomu často dokážeme nabídnout řešení, které není jen „lepší“, ale skutečně efektivní a udržitelné v dlouhodobém horizontu.

Velkou pozornost věnujeme preciznímu zemědělství a řešení na míru. Spolupracujeme s řadou zemědělských podniků na tom, jak maximalizovat efektivitu a zároveň snížit náklady – ať už jde o optimalizaci přejezdů, práci se satelitními daty nebo automatizaci jednotlivých operací. Technologie jako Variable rate control, automatické navádění nebo telemetrie dnes nejsou jen pro „velké hráče“. Díky našemu přístupu jsou dostupné a efektivní i pro střední a menší podniky.

Servisní služby představují páteř naší práce. Naši servisní technici jsou vysoce školení profesionálové, kteří disponují mobilním vybavením pro zásah přímo v terénu. Kromě běžné údržby a opravy se specializujeme i na preventivní

servisní plány, které prodlužují životnost strojů a minimalizují riziko poruch v sezóně.

Náhradní díly držíme skladem v rozsahu, který odpovídá reálným potřebám našich zákazníků. Víme, že ve sklizni, setí nebo přípravě půdy rozhodují hodiny. Díky tomu můžeme garantovat rychlou dodávku náhradních dílů a tím minimalizovat prostoje. Spolupracujeme přímo s výrobci, čímž zajišťujeme nejen originální kvalitu, ale i kompatibilitu a technickou podporu.

Nedílnou součástí služeb je i dlouhodobá péče. Znamená to pravidelný kontakt, návštěvy u zákazníků, technická i agronomická podpora, a především proaktivní přístup.

Velký důraz klademe i na vzdělávání a školení obsluh. V praxi víme, jak zásadní roli hraje správně proškolený operátor. Dokáže nejen naplno využít potenciál stroje, ale zároveň snížit spotřebu paliva, opotřebení a riziko chyb. Pořádáme školení přímo v provozech, ale i ve vlastním školicím centru – vždy s důrazem na praktické zkušenosti a přímé zapojení účastníků.

Součástí nabídky je rovněž Agromex Plus – komplexní řešení pro použitou techniku. S námi zhodnotíte svůj použitý stroj a udělejte místo pro nový, nebo si můžete vybrat z prémiové techniky použitých strojů za dostupné ceny.

Přijďte se s námi potkat osobně

Sledujte informace na www.agromex.cz, kde se dozvíte aktuální informace o akcích, kterých se účastníme nebo o našich letošních Demo Tour pro produkty:

- samojízdný postřikovač Fendt Rogator
- sklízecí mlátička Fendt Ideal
- žací stroj Fendt Slicer
- sklízecí řezačka Fendt Katana

Představíme reálné ukázky našich strojů přímo v akci a budete mít prostor i pro osobní konzultace s našimi odborníky.

A pokud dáváte přednost rychlým novinkám, inspiraci a komunitě, přidejte se k nám na Facebooku či Instagramu. Speciální místo zaujímá skupina Fendt Masters CZ/SK, která sdružuje fanoušky a majitele strojů Fendt z celé republiky i Slovenska.

Ochrana půdy

Anežka Hesová
anezka.hesova@economia.cz



Vychovatel na Vyškovsku mapuje s dětmi eroze. Měl by to dělat každý, říká

Má rád krajinu a často do ní chodí na procházky. Tím Jiří Valter Kopáček vysvětluje své aktivity, které mu v posledních letech vysloužily titul „lovec erozí“ a dostaly ho do povědomí širší veřejnosti, než jakou by vychovatel ze Lhoty u Vyškova očekával.

Když se před deseti lety do vesnice přistěhoval a začal chodit se psem na procházky po okolí, neuniklo mu, jak se v polích tu a tam objevují široké brázdy po prudkých deštích, které odplavují úrodnou půdu. Dochází k tomu zpravidla na rozlehlých svažitéch polích, kde se při vydatném dešti voda nezasákne do země, ale stéká po povrchu v potocích, které s sebou odnášejí množství ornice. „Dva roky po mém příchodu do Lhoty jsme tu zažili i bleskovou povodeň, která vyplavila ovce a včelí úly. Tehdy jsem si uvědomil, že příroda má problém, a začal jsem změny v okolní krajině sledovat,“ vypráví pedagog.

„Potom přišla velká událost, kdy to tady spláchno několik baráků a na poli zůstaly obrovské jizvy, v součtu byly eroze i několik kilometrů dlouhé,“ vzpomíná Kopáček. „Nejdelší erozní linka měla délku 400 metrů, šířku 3,5 metru a hloubku až 20 centimetrů. Z jedné takové rýhy může být odplaveno třeba 300 tun hlíny,“ dodává. Zasažená místa zdokumentoval, začal je průběžně monitorovat, informovat o nich a hledat způsoby, jak erozím půdy zabránit. Na škody, které příroda napáchá, upozorňuje Kopáček na sociálních sítích, ale komunikuje také s místními zemědělci, politiky a úřady. „Lovec erozí je asi silné slovo, moje aktivita je spíše lokální. Ale líbilo by se mi, kdyby se všichni lidé trochu víc zajímali o to, co se kolem nich děje,“ vysvětluje své úsilí.

Hlásit eroze může každý

Podle Výzkumného ústavu monitoringu a ochrany půdy je vodní erozí ohrožena většina zemědělské půdy v Česku, přičemž nejhorší situace je právě na jižní Moravě. Za minulý rok bylo v tuzemsku oficiálně zaznamenáno více než 500 erozních událostí, což je nejvyšší počet za posledních dvacet let. Ve skutečnosti jich ale může být mnohem více, protože řadu erozí úřady vůbec neregistrují.

Právě s monitoringem a nahlašováním případů vodní eroze mohou významně pomoci aktivní lidé, jako je Kopáček. Státní pozemkový úřad (SPÚ) k tomu vyvinul mobilní aplikaci Monitoring eroze, která dobrovolným oznamovatelům v terénu usnadní hlášení erozních událostí. I bez ní ale stačí obrátit se na nejbližší pobočku SPÚ s informací, kde přesně k erozi došlo, a úřad ji po kontrole zanes do databáze, která pak slouží jako podklad pro přípravu protierozních opatření.

Další možností je spolupracovat s některým z ekologických spolků, které se této problematice věnují. „Já jsem se zapojil do iniciativy organizace Živá krajina a ta přímo komunikuje

~
Když natočím video, jak stojím v poli a voda mi sahá do půlky lýtek, lidé si uvědomí, že je to vážný problém.



Žádné propichování pneumatik. „Nejsem bláznivý aktivista,“ říká o sobě Jiří Valter Kopáček s tím, že chce problémy řešit konstruktivně. Na erozní události upozorňuje zemědělce, radnici nebo Státní pozemkový úřad a snaží se vychovávat děti k ochraně přírody. **Foto: Tomáš Škoda**

s městskými úřady, navrhuje jim změny v krajině. Je to ale opravdu běh na dlouhou trať. Málkotěrný starosta je tak osvěcený a ochotný třeba vyčlenit finance na studii proveditelnosti k nápravě krajiny,“ sdílí své zkušenosti Kopáček.

Opatření, která by pomohla problém erozí řešit, je ale celá řada a zdaleka nezávisí jen na vůli místních samospráv nebo vlády. Jednou z hlavních příčin odplavování hlíny jsou velké monokulturní lány polí, které nedokážou vsakovat vodu. Proto je účinné rozčlenit taková území pomocí remízky, střídání různých plodin a zatravňování problematických ploch. „Pomůže ale i tak jednoduchá věc, jako je orba po vrstevnici,“ krčí rameny Kopáček, který nechápe, proč stále někteří zeměděl-

ci ořou směrem ze svahu dolů, čímž vytvářejí pro stékající vodu optimální podmínky.

Užitečné je také vytvářet takzvané svejly, což jsou mělké zasakovací příkopy, které tekoucí vodu zpomalí a umožní jí lépe se vsáknout do půdy. „A pak je tu možnost zakládat tůňky, ale té se většina zemědělců brání, přestože je to skvělé řešení právě pro podmáčené oblasti, kde jinak stejně není možné půdu využívat,“ popisuje další z protierozních opatření Kopáček.

Přístup zemědělců k navrhovaným změnám je hodně rozdílný. Remízky a agrolesnické metody jsou pro většinu z nich příliš náročné nebo nákladné, se změnou ořebních nebo osevních postupů ale mnozí souhlasí. „Máme tu dobrou zkušenost s velkým zemědělským družstvem, které už na obrovském poli střídá různé druhy rostlin asi po padesáti metrech, vytváří vlastně jakési pruhy odlišných plodin. Je to právě v místě, kde před časem voda z pole vyplavila jednu dědinu,“ uvádí Kopáček jako příklad dobré praxe.

U velké části společnosti ale pozoruje, že vztah k půdě ztratila už v době, kdy byla soukromá políčka lidem zabavena. „Myslím, že většina majitelů pozemků třeba tady ve Lhotě o erozi vůbec neví a neuvědomuje si, jak jim to jejich půdu znehodnocuje,“ obává se Kopáček. Sám se před časem rozhodl koupit si malý pozemek nedaleko svého bydliště, kde

do mapy, určujeme GPS souřadnice a také počítáme, jaký objem půdy byl na daném místě odplaven,“ popisuje svou činnost.

Škola se podílela také na projektu Společně s dětmi proti suchu, v rámci kterého vznikla celoevropská metodika pro výuku environmentální výchovy na prvním stupni. Materiály jsou dostupné na stránkách rousínovské ZŠ Prameny zdarma a mohou je využít i další instituce, aktivity jsou koncipované tak, aby se vešly i do klasické výuky na běžných základních školách. „Pro nás jsou ale klíčové expediční dny, kdy jdeme s dětmi přímo do krajiny a pozorujeme ji. Když se učíme o světě, který je venku, nedává mi smysl být při tom zavřený ve škole,“ domnívá se vychovatel.

V komunitě podobně smýšlejících lidí, jakou je pro něj moderní škola, nachází Kopáček pro své snahy o ochranu krajiny pochopení. Jinak se ale se svými postoji cítí často osamocený. „Prosadit jakoukoli změnu je těžké a trvá to dlouho. Dokud lidé nemají důkazy, že něco opravdu funguje, většinou nejsou ochotní dělat věci jinak,“ přiznává Kopáček. Úsilí o jiný přístup k hospodaření se zemědělskou půdou podle něj vyžaduje velkou trpělivost a postupné kroky na všech úrovních: od legislativních zásahů celostátní politiky přes podporu krajů a obcí až po udržitelné strategie zemědělských podniků a iniciativu nadšenců, jako je on sám.

„Nechci kopat příkopy mezi zemědělci a ekology,“ zdůrazňuje nakonec. Chápe i výhrady podniků, které do protierozních opatření nechťejí investovat a obávají se, že jim zásahy do výrobních procesů nepřinesou dostatečný užitek. „Nejsem žádný bláznivý aktivista, který by propichoval pneumatiky nebo ničil obrazy. Snažím se jen upozorňovat na problémy a motivovat lidi k tomu, aby je brali vážně a snažili se je řešit,“ dodává s tím, že by si přál, aby se síť podobných lokálních influencerů co nejlépe rozšířila.

Lhostejnost okolí se mu daří postupně nabourávat i díky dokumentaci z terénu. „Když natočím video, jak stojím v poli a voda mi sahá do půlky lýtek, lidé si uvědomí, že je to vážný problém,“ věří Kopáček a ve svém hledání erozí a hlavně jejich řešení chce pokračovat.



Skutečně udržitelné zemědělství

Zijeme v době plné množství nejistot, kterých je více než si na první pohled můžeme uvědomit. K hodnocení perspektivy zemědělství je proto důležitá nejen odbornost, ale i uvědomění si celospolečenských souvislostí. To ovšem nesmí znamenat, že směřování zemědělského sektoru bude rozhodováno bez vysoké odbornosti.

V posledních letech jsme byli svědky ekologické revoluce. I v zemědělství se najednou začal řešit jeho dopad na životní prostředí.

To by samo o sobě nebylo na škodu, kdyby se pro udržitelnost environmentální nezačalo revolučně zapomínat právě na souvislosti. Ať už přírodní, tak společenské, a tím i na to, že je nutná rovnováha mezi udržitelností v oblasti ekonomické, sociální a poté i té environmentální. Jinak totiž není možné dlouhodobě Greendeal v zemědělství prosazovat a udržet. Je fajn a nezbytné směřovat výzkum na téma globálního oteplování a tím související bilance uhlíku, ale právě proto, že i z těchto důvodů dochází ke změně klimatu, je velmi nebezpeč-

né zanedbávat rozvoj a pokrok v zemědělství na našem starém kontinentě.

My aktivní zemědělci jsme si z vlastní praxe plně vědomi, že neporučíme větru a dešti natož komplexnímu klimatu. Také si uvědomujeme, že při výkyvech počasí, které jsou čím dál častější, a kterých jsme svědky, potřebujeme k tomu adekvátní posun v oblasti vývoje nových osiv, ochrany a výživy rostlin i zvířat. V zemědělství velice těžko chápeme jeden paradox. Náš obor, který je z pohledu fotosyntézy přírodně geniální a uhlíkově více než udržitelný, žijí obyvatelé země a přitom je svazován byrokraticky nastavenými regulacemi a uhlíkovými povolenkami, které ve finále původní genialitu využívání fotosyntézy potlačují! Naši zemědělci nejsou těmi jedinými, kdo potřebuje pokrok a nové technologie pro skutečné produkční zemědělství. Stačí jen trochu nadhledu a uvědomíme si, že logicky se změnou klimatu toto musí být potřeba všech obyvatel. Náznaky křehkosti trhu s potravinami jsme zažili v době covidu a vidíme je už i nyní. Byrokratické snížení stavu skotu v některých západoevropských zemích např. Holandsku je jednou z hlavních příčin růstu cen mléčných výrobků v posledních letech. Byrokratické nařízení v ČR ohledně velikosti klecí v chovech slepic je jednou z hlavních příčin dražších Velikonoc. Kdyby však hrozila jenom byrokratická omezení! Logicky ale s globálním oteplením roste výskyt chorob a škůdců. Když tomu nebudeme stačit v oblasti výzkumu a vývoje, tak se jako Evropa dostáváme v brzké budoucnosti do pozice země závislé na surovinách pro obživu. V dnešní době přebytků v této oblasti na evropském trhu nám to teď může přijít nepředstavitelné, ale našlo by se více příkladů než jsme uvedli o křehkosti tohoto trhu. Například šíření chorob typu slintavky a kulhavky, ptačí chřipky, afrického moru prasat jsou už poměrně silným varováním a ukázkou toho, že v řadě případů nemáme adekvátní a účinné metody léčby. Je proto důležité, aby široká veřejnost

nebyla lhostejná k efektivní podpoře zemědělců. Ať už v EU tak i v ČR by bylo vhodné dbát více na národohospodářskou efektivnost zemědělských dotací. Podpora směřovaná pouze jednosměrně k údržbě krajiny bez ohledu na zemědělskou produkci je ve velkém rozsahu ekonomicky neudržitelná. Není smysluplné věnovat finance směrem k zemědělcům, kteří z podstaty tohoto slova se zemí nic nedělají. Je daleko rozumnější cílit dotace k těm, kteří z dotovaného hektaru získají přidanou hodnotu v podobě zemědělské produkce, a to za podmínek vědecky a odborně nastavených a šetrných k přírodě. Míra podpory na jednotku plochy by měla být odvislá právě od poměru hospodářsky potřebné produkce a ekologicky rozumného hospodaření.

Bylo by prozíravé, kdyby v budoucím nastavení zemědělské politiky, například při definici aktivního zemědělce, bylo pamatováno na vyváženou udržitelnost včetně produkce. Všechny další debaty – kdo je malý, střední, velký jsou méně důležité, než uchování si vlastní zemědělské produkce v době mnoha nejistot. Snad ve vlastním zájmu úplně všech je udržovat ve svém regionu zemědělství, ale i potravinářství s co nejvyšší přidanou hodnotou – u nás máme v tomto máme hlubokou tradici. Byla by ohromná škoda jen vlivem souborů národních rozpočtů v rámci EU o tuto tradici přijít. Právě u oborů s přidanou hodnotou je nutné uvědomit si návratnost případných podpor udržujících konkurenceschopnost našeho zemědělství a potravinářství v EU a zároveň musíme podporovat výzkum, abychom nezaostávali v rámci pokrouceného EU trhu vůči světu. To vše včetně rozumného nastavení role obchodu je ve finále podmínkou lepšího využití vložených zemědělských podpor a zároveň zajištění potravinové bezpečnosti.

**Regionální agrární komora
Pardubického kraje, z.s.**

Česká akademie zemědělských věd: vědecká instituce podporující pokroky v zemědělství, lesnictví a potravinářství

Česká akademie zemědělských věd (ČAZV) je odborná a společenská instituce, která od roku 1993 působí jako vědecký poradní orgán Ministerstva zemědělství ČR. Jejím hlavním úkolem je podporovat rozvoj vědecké činnosti, vzdělávání a popularizaci výzkumu v oblasti zemědělství, lesnictví, potravinářství a dalších příbuzných oborů. Akademie sdružuje významné odborníky, vědce a pedagogy, kteří svou prací přispívají k rozvoji zemědělského sektoru a zlepšení jeho udržitelnosti. Členství v ČAZV je individuální.

ČAZV spolupracuje s různými národními i mezinárodními institucemi, především se Slovenskou akadémií podohospodářských věd. V oblasti mezinárodní spolupráce se zaměřuje na vědecký

výzkum v evropském i globálním měřítku. Spolupráce zahrnuje výměnu vědeckých poznatků, organizaci mezinárodních konferencí a zapojení do vědeckých projektů financovaných evropskými fondy.

Akademie se skládá z 12 odborů, které zahrnují různé vědní disciplíny spojené se zemědělstvím, lesnictvím a potravinářstvím. Každý z těchto odborů hraje důležitou roli v podpoře vědecké činnosti, podílení se na tvorbě strategických dokumentů či připomínkování zákonů právě v resortu zemědělství.

Podívejte se na webové stránky www.cazv.cz.

Řadu aktivit cílí ČAZV právě na děti a mládež.

Pro zvýšení zájmu dětí a mládeže o vědu a výzkum a rovněž o témata činnosti jednotlivých odborů akademie vznikl pracovní sešit aktivit a omalovánky ČAZV či vědomostní pexeso. Velkému zájmu se těší každoroční literární soutěž ČAZV na zemědělská témata pro žáky základních a středních škol. Na podzim roku 2024 byl vyhlášen již sedmý ročník soutěže. Děti mohou každoročně psát a přihlásit do soutěže práce na témata vyhlášená v daném roce soutěže a sdílet tak svůj pohled na zemědělství a krajinu kolem nás. Vybrané příspěvky jsou vždy publikovány ve speciálním čísle časopisu „České zemědělství pohledem žáků“ a nejlepší práce jsou oceněny.

Vědecké časopisy ČAZV

Role editora ve vědeckém časopise: záruka kvality a přínosu publikovaných článků
Editor vědeckého časopisu zastává klíčovou roli při zajištění kvality a konkurenceschopnosti publikovaných studií. Tato funkce vyžaduje nejen odborné znalosti v dané vědecké oblasti, ale také manažerské schopnosti, neboť editor koordinuje spolupráci s ko-editory, výkonnými editory a členy redakční rady.

Pro kompletní informace o všech 11 časopisech z vydavatelství ČAZV navštivte webové stránky agriculturejournals.cz nebo sledujte jednotlivé časopisy na sociálních sítích **Facebook**, „**X**“ a **LinkedIn**.

Tradiční publikační workshop „Piš a publikuj aneb Jak připravit rukopis pro vědecký časopis“

ČAZV i v letošním roce pořádá tradiční publikační workshopy „Piš a publikuj aneb Jak připravit rukopis pro vědecký časopis“. Workshop proběhne online formou a je určen jak začínajícím, tak zkušeným autorům vědeckých článků.

V rámci této akce budou účastníci seznámeni s klíčovými aspekty přípravy vědec-

kého rukopisu a recenzního řízení. Akce je zaměřená především na studenty Ph.D. a mladé vědecké pracovníky vzdělávacích a výzkumných institucí.

Neváhejte se připojit a získat cenné informace, které můžete sdílet i ve své instituci. Sledujte naše webové stránky pro bližší informace o termínech a registraci.



ČAZV ČESKÁ AKADEMIE ZEMĚDĚLSKÝCH VĚD

Zemědělství jako investiční příležitost: Proč český Verdi fond farem láká investory i v době krize

Zatímco značná část českých zemědělců hospodaří v posledních letech se ztrátou, Verdi fond farem dokázal v zemědělském sektoru najít cestu k prosperitě. Kombinuje moderní metody řízení s respektem k tradicím, diverzifikuje rizika a vytváří stabilní výnosy i v dobách globální nejistoty, kdy kapitálové trhy klesají. Výsledkem je jedinečná investiční příležitost, která zaujala stovky kvalifikovaných investorů včetně českých miliardářů. Nejen je kromě zajímavých výnosů láká možnost udržet české zemědělství v českých rukou.



„Zemědělství je velmi odolné v dobách krize a jedná se o stabilní sektor nezávislý na hospodářském cyklu,“ říká Kateřina Zychová, zakladatelka Verdi fondu farem, jediného fondu na českém trhu, který umožňuje kvalifikovaným investorům podílet se na rozvoji tuzemského zemědělství. A čísla jí dávají za pravdu – zatímco podle Zemědělského svazu ČR bylo v loňském roce až 40 % zemědělských podniků v červených číslech, fond Verdi přinesl svým investorům v posledních dvou letech vždy výnos mezi 13 a 14 procenty.

Rostoucí hodnota v době krize

Za necelé tři roky existence se fondu podařilo vybudovat portfolio sedmi farem hospodařících na více než 7 800 hektarech půdy. Provozuje také čtyři bioplynové stanice s celkovým výkonem přes 4 MW. Celková hodnota společností v portfoliu fondu už překročila jednu miliardu korun.

„Do fondu jsme jako zakladatelé a partneři investovali vlastní kapitál v hodnotě více než 200 milionů korun a naše zájmy jsou tak plně v souladu se zájmy našich investorů,“ zdůrazňuje Zychová, která má za sebou více než 25 let zkušeností ve světě financí včetně působení v prestižních institucích jako Goldman Sachs a JPMorgan.

Diverzifikace jako klíč k úspěchu

Václav Štekr, výkonný ředitel fondu, vysvětluje, v čem spočívá tajemství úspěchu fondu: „Na našich farmách kombinujeme jak rostlinnou, tak

živočišnou výrobu a produkci elektrické energie. Díváme se obecně i na obnovitelné zdroje. Čistě rostlinná výroba je v dnešní době obtížná, zvláště v situaci, kdy nebudete na vlastní půdě.“ Aktuálně fond chová přes 2 700 kusů skotu pro produkci masa i mléka a více než 5 200 prasat. „Věříme hlavně živočišné výrobě, nejvíce pak mléku. Je ho momentálně nedostatek i kvůli situaci v západních zemích, kde byly záplavy. Cena se nyní stabilně pohybuje mezi 13 a 14 korunami, je dlouhodobě stabilní a roste,“ dodává Štekr.

a rozvíjet,“ vysvětluje Štekr s tím, že za fondem stojí již více než sto individuálních investorů. Je mezi nimi i několik českých miliardářů, kteří se často chtějí napřímo spolupodílet na samotné koupi farmy.

Růst navzdory složitým podmínkám

Na konci loňského roku fond úspěšně dokončil strategickou akvizici skupiny zemědělských farem ve východních Čechách. Rozšířil své portfolio o čtyři farmy včetně tří bioplynových stanic. Nově získaná skupina hospodaří na více než 3100 hektarech půdy.

„Akvizice pro nás byla strategická, jelikož rozšiřujeme portfolio o další farmy, které svým zaměřením zapadají do naší koncepce. Plánujeme využít znalosti a zkušenosti získané z našich ostatních farem a novou skupinu dále rozvíjet,“ uvedl Štekr.

Po této akvizici dosahují tržby společnosti v portfoliu Verdi fondu farem obrátu téměř 500 milionů korun a EBITDA (zisk před započtením úroků, daní a odpisů) zhruba 85 milionů korun.

Investice s přidanou hodnotou

„Náš fond teď uzavírá třetí rok své existence. Ze začátku ze strany veřejnosti i prodávajících zemědělců panovaly určité pochybnosti. Padaly otázky jako ‚kdo jste, jste nový subjekt na trhu, který se tváří, že chce skupovat farmy‘, ale ty rychle opadly,“ říká Štekr. „Po třech letech jsme už na trhu etablovaní, a když se zemědělci mluvíme, v rámci diskusí a snahy o edukaci jsme už i ze strany zemědělců vnímání pozitivně.“

Fond se snaží nejen o finanční výnosy, ale i o udržitelný přístup k zemědělství. „Klademe důraz na šetrný přístup ke krajině a vysoké standardy chovu zvířat,“ zdůrazňuje Kateřina Zychová. „Naším cílem je zachování tradice zemědělské výroby na našem území v rukách českých investorů.“

Pro investory představuje Verdi fond farem zajímavou alternativu, která chrání před inflací a měla by být doplňkem investičního portfolia. S výnosy kolem 13 % ročně přináší atraktivní zhodnocení v sektoru, který je dlouhodobě stabilní a nezávislý na hospodářském cyklu. ●

Synergie a moderní přístupy

Důležitou součástí strategie fondu je vytváření synergií mezi jednotlivými podniky a aktivitami. „Za klíčovou považujeme synergií mezi farmami a sousedícími bioplynovými stanicemi v podobě stability dodávek materiálu, především siláže a senáže,“ vysvětluje Štekr. „Bioplynové stanice vyrábějí elektrickou energii a teplo a vznikající digestát využíváme na našich farmách jako kvalitní hnojivo pro zlepšení půdy.“

Tomáš Trávníček, ředitel pro strategii fondu, který disponuje jak vzděláním v oboru zemědělství a ekonomiky na české i německé univerzitě, tak více než deseti lety praxe na zemědělském trhu střední a východní Evropy, dodává: „Živočišnou výrobu vnímáme jako důležitou i pro zdraví půdy. V rostlinné výrobě se většina zemědělců zaměřuje na krmenou pšenici, my se snažíme dělat osiva a semena, pěstujeme hrách, zkoušeli jsme sóju. Díváme se na různé inovace a možnosti.“

Dlouhodobá vize místo krátkodobých zisků

Na rozdíl od řady investičních fondů, které hledají pouze rychlou návratnost investice, je Verdi fond farem koncipován jako tzv. evergreen fond bez jasně definovaného exitu. „Nemáme jasně vymyšlený exit, kdy fond skončí, všechno se zavře a rozprodá. Naše strategie je držet,“ říká Štekr.

Tento přístup oceňují i investoři. „Nejsme jeden oligarcha ani nějaká velká finanční skupina, jsme fond a snažíme se naše farmy dále držet



Václav Štekr